

صادرات کالاهای صنعتی بر عهده مدیران بخش خصوصی است

اشاره:

رشد صادرات کالاهای صنعتی به لحاظ ایجاد ارزش افزوده بالاتر و فرصت‌های شغلی، در مجموعه اهداف اقتصادی دولت قرار دارد. در این راستا در طرح ساماندهی اقتصاد، راهکارهای مناسبی طراحی شده که هنوز بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی آن در پاره‌ای موارد اعمال نشده و یا تفاسیر گوناگونی از آنها می‌شود.

حل مشکلات مربوط به صادرات کالاهای صنعتی می‌تواند در تحقق اهداف صادرات غیرنفتی مؤثر باشد. در این راستا متخصصان، دست‌اندرکاران تولید و صادرات و مسئولان برنامه‌ریزی و قانون‌گذاری می‌بایست ارتباط تنگاتنگی برقرار کنند تا بتوانند به تدریج موانع و مشکلات موجود را از پیش راه صادرکنندگان کالاهای صنعتی بردارند.

در زمینه وضعیت صدور کالاهای صنعتی، موانع و مشکلات رشد آن و... خبرنگار نشریه «بررسی‌های بازرگانی» با دکتر احمد قاسمی مدیرکل توسعه صادرات وزارت صنایع گفت‌وگویی دارد که با هم می‌خوانیم.

توسعه صادرات ابتدا نیاز به یک باور ملی در جامعه دارد. به‌طور طبیعی مسئولان رده اول کشور باید مشوق و راهگشای این امر باشند و فرهنگ صادرات را تبلیغ نمایند. آنها باید نشان دهند برای صادرات ارجح و منزلت ویژه‌ای قایل هستند و درصدد بازرنگری در مقررات کشور در جهت توسعه صادرات می‌باشند.

■ برای توسعه صادرات صنعتی چه سیاست‌هایی را باید دنبال کرد؟

□ بافت اقتصادی ایران بر پایه نفت، واردات و تأمین حداکثر نیاز داخلی از طریق پیشبرد سیاست‌های خودکفایی است. براساس چنین تفکری که در زمان جنگ تحمیلی و اوایل دوران سازندگی نتایج مثبتی دربرداشت، وقتی این ضرورت به‌وجود آمد که صادرات باید حرف اول را بزند و سیاست‌های اقتصادی حول این محور تنظیم شود، به‌طور طبیعی در بسیاری از زمینه‌ها

تحت پوشش وزارت صنایع در مجموعه صادرات صنعتی قریب به ۴۰ درصد است. اگر صادرات بخش‌های دیگر صنعتی نظیر معادن، فلزات و پتروشیمی به آن اضافه شود، این رقم به حدود ۶۰ درصد می‌رسد.

به یقین آنچه در آینده صادر خواهد شد، جدا از کالاهای هنری، فرش و صنایع دستی، به‌طور غالب کالاهای صنعتی خواهد بود. اصولاً به صرف اقتصاد کشور است که کالای با ارزش افزوده بالا صادر شود و ایجاد اشتغال کند. اهمیت صادرات محصولات صنعتی در این است که بخش عمده‌ای از درآمدهای ارزی کشور در آینده باید از این مسیر تحصیل شود. وضع بازار و درآمد نفت به روشنی مشخص می‌کند که روند مستمر کاهش یابنده دارد. از سوی دیگر اقتصاد کشور به امکانات مالی بین‌المللی نیاز دارد و این امکانات باید از طریق صادرات غیرنفتی تأمین شود.

■ توسعه صادرات صنعتی چه نقش و اهمیتی در اقتصاد کشور دارد؟

در گذشته بخش اصلی صادرات غیرنفتی کشور را کالاهای سنتی تشکیل می‌داد. فرش، صنایع دستی، میوه و... ارقام صادراتی ایران بودند. حتی محصولاتی مانند میوه و خشکبار در گذشته به‌صورت فله صادر می‌شد که از آن تلقی صنعتی نمی‌شد. اما از آنجا که خریداران خارجی تمایل دارند این محصولات را به شکل بسته‌بندی شده و آماده خریداری کنند و نیز ارزش افزوده بالاتر و ایجاد اشتغال در بخش بسته‌بندی کالاها، به تدریج صادرات این محصولات نیز به سهم کالاهای صنعتی اضافه و سهم کالاهای صنعتی نسبت به سنتی روزبه‌روز افزایش یافت.

در حال حاضر سهم کالاهای صنعتی در صادرات غیرنفتی افزون بر ۵۰ درصد است. اطلاعات موجود نشان می‌دهد که در حال حاضر سهم کالاهای صنعتی

■ علت عدم اقدام در زمینه‌های مختلف طرح ساماندهی اقتصاد چیست؟

□ به واقع اگر صادرات بخواهد حرکت کنند، باید درخواست صادرکنندگان که توسط مسؤولان درجه اول کشور با صرف وقت تنظیم، مصوب و ابلاغ شده است، اجرا شود. مشکل اول این است که بسیاری از بندهای طرح ساماندهی اقتصاد، مسؤول مشخصی ندارد و غالب اقداماتی که در این طرح باید انجام شود، تاریخ و ضرب‌الاجل مشخصی برای به جریان افتادن ندارد.

مشکل دوم این است که اگر یکی از بندهای طرح ساماندهی به زعم صادرکننده اجرا نشود، معلوم نیست از چه طریقی باید برای انجام آن پیگیری کرد. آیا صادرکننده باید به طور مستقیم به ریاست جمهوری نامه بنویسد، آیا باید مشاور اقتصادی رییس جمهوری را در جریان کار قرار دهد. آیا باید به مرکز توسعه صادرات ایران، وزارت بازرگانی و یا محل دیگری نامه بنویسد.

به عبارت دیگر معلوم نیست کدام یک از سازمان‌ها و یا مؤسسات می‌توانند در اجرای بندهای مصوبه اقدام نمایند. قانون‌گذار، شورای عالی صادرات را پیش‌بینی کرده است. این شورا یک دبیرخانه داشت که در آن هر پیشنهادی مطالعه و کارشناسی می‌شد، سپس همراه با راهکارهایی در شورای عالی صادرات تصویب می‌شد. به طور طبیعی هر گاه یکی از مصوبه‌های شورای عالی صادرات اجرا نمی‌شد، دبیرخانه برای پیگیری آن مسؤول بود. امروز نیز می‌توان دبیرخانه شورای عالی صادرات را تا اجرای کامل مصوبات طرح ساماندهی اقتصاد، مسؤول پیگیری

می‌رفت و پس از ارتباط با بانک و پیمان‌سپاری، کالا صادر می‌شد. این مراحل با شرایط امروزی دنیا به هیچ وجه تطابق ندارد.

برای صدور کالا به آن سوی مرزها، هزاران مشکل وجود دارد و باید ده‌ها کلاس آموزش دید. اگر بر بار سنگین صادرکننده نوپا، هزاران بند بی‌مورد تحمیل شود، همان چیزی که در دو سه سال گذشته عاید شده است، خواهد شد

○ روند کاهش یابنده صادرات و توقف آن در حد ۳ میلیارد دلار در سال به هیچ‌وجه قابل قبول نیست و با شرایط کنونی جهان، پاسفگوی نیازهای کشور نمی‌باشد.

نه بیشتر. روند کاهش یابنده صادرات و توقف آن در حد سه میلیارد دلار در سال که به هیچ‌وجه قابل قبول نیست و امروز نیز مشاهده می‌شود که پاسفگوی نیازهای کشور در شرایط کنونی جهان نمی‌باشد.

■ برای حل این معضل چه تمهیداتی اندیشیده شده است؟

□ مشکلات صادرات که صادرات صنعتی نیز جزئی از آن است، به طور واقعی در متجاوز از یکصد پیشنهاد توسط صادرکنندگان مختلف به دبیرخانه شورای عالی صادرات منعکس شده و این دبیرخانه تلاش گسترده‌ای برای حل آن کرده است، به طوری که این مجموعه در قالب طرح ساماندهی اقتصاد کشور مدون شد تا مشکلات حل شود.

آنچه که در طرح ساماندهی مشاهده می‌شود تأکید بر امر صادرات است. مقام محترم ریاست جمهوری بر این تفکر است که صادرات از دیوانسالاری رها شود و صادرات بتواند نفس بکشد و به جلو حرکت کند. ماها از مصوبات طرح ساماندهی می‌گذرد، اما شاهد عدم اقدام اجرای مصوبات مذکور هستیم.

می‌بایست سیاست‌ها تغییر می‌کرد. در بخش صنعت نیز توسعه صنعتی باید به سمت زمینه‌هایی که در آنها مزیت‌های نسبی، مطلق و رقابتی وجود دارد، گرایش پیدا می‌کرد. باید برای کالاهای صنعتی، بازارهایی در اطراف و اقصی نقاط جهان پیدا می‌کردیم. در زمینه مسایل بانکی، پولی، ارزی، گمرکی و بازرگانی کشور باید اصل توسعه صادرات صنعتی جاری باشد.

متأسفانه تمامی جرثقیل‌های مستقر در بنادر ایران برای تخلیه بار از کشتی به

ساحل طراحی شده‌اند. باید این طراحی برای انتقال کالا از ساحل به داخل کشتی تغییر یابد. در این زمینه حتی مسؤولان جراثقال باید به جای انتقال بار از کشتی به ساحل، انتقال کالا از ساحل به کشتی‌ها را آموزش ببینند.

تمامی مقررات اقتصادی - تجاری کشور در زمینه واردات تبیین شده، به طوری که برای آنها هزینه‌های زیادی پرداخت شده و تجارب بسیاری موجود است. اما در زمینه صادرات در کشور خلاء زیادی وجود دارد. مقرراتی که از دوران پیش از پیروزی انقلاب اسلامی و سال‌های نخست انقلاب اسلامی باقی مانده است، مقررات تجارت بین‌المللی در دهه‌های قبل از ۱۹۵۰ را تداعی می‌کند.

برای مثال مقررات واردات موقت در قانون امور گمرکی، به شکل سنتی در دوران گذشته وجود داشته است و امروزه برای هماهنگ شدن با مقررات جدید، نیاز به یک تحول عمیق دارد. در گذشته تمام فعالیت‌های تجاری براساس اسنادی بود که باید توسط صادرکننده پُر می‌شد و پس از طی مراحل مختلف به گمرک

معرفی کرد. اما این امر شاید نیاز به یک مصوبه جدید دارد، زیرا که معلوم نیست آیا طرح ساماندهی یک مصوبه در حد مصوبه شورای عالی صادرات است و یا در حد مصوبه هیأت دولت می باشد.

موضوع دیگر اینکه ممکن است بخشنامه‌ها و یا آیین‌نامه‌هایی در اجرای این مصوبات صادر شود. مواردی را شاهد بوده‌ایم آنچه که استنباط صادرکننده کالاهای صنعتی از مصوبه است، در آیین‌نامه اجرا نشده و نمی‌شود، برای مثال بارها در مصوبات گذشته شورای عالی صادرات و در مصوبات هیأت دولت در پایان سال گذشته و در طرح ساماندهی اقتصادی تصویب شده است که هر گاه صادرکننده‌ای گشایش اعتبار غیرقابل برگشت از یک بانک معتبر دریافت کند، برای صادرات کالا نیاز به پیمان‌سپاری ندارد. اما تفسیرهای متعددی در اجرای این بخشنامه شده است و از بخشنامه‌هایی که توسط بانک مرکزی به شبکه بانکی ابلاغ شده است، تفسیرهای گوناگونی می‌شود.

این موارد صادرکنندگان محصولات صنعتی را به نقطه‌ای رهنمون می‌کند که در کشور

مرجمی برای رفع مشکلات صادرات و رفع تفاسیر چندگانه از صادرات وجود ندارد. معلوم نیست از حقوق صادرکننده چه ارگانی دفاع می‌کند.

■ برای پرکردن این خلاء چه باید کرد؟

□ برخی عقیده دارند برای پرکردن این خلاء باید وزارت صادرات ایجاد شود. تصور می‌کنم این امر تشدید دیوانسالاری است و نیاز به مطالعه دارد. شاید لازم است کلیه اختیاراتی که هر سازمان یا ارگانی درخصوص صادرات

دارد، باید از آن منفک شود و در جای دیگری متمرکز شود. امروز این موضوع، صادرکننده را به شدت آزار می‌دهد.

در واقع صادرکننده باید وارد مرکزی شود و هنگامی که از آن مرکز خارج می‌شود، موضوع صادرات وی یا دارای جواب مثبت باشد یا منفی. این مرکز باید تمام مشکلات صادرکننده را رفع و رجوع کند.

برای این کار می‌توان دو طرح پیش‌بینی کرد:

۱- تسمای سازمان‌ها دارای یک «میز» در مرکز توسعه صادرات باشند.

۲- اختیارات وزارتخانه‌ها به مرکز توسعه صادرات واگذار شود.

در واقع مسایل صادرات کالاهای صنعتی دچار همان محدودیتی است که در زمینه مناطق آزاد می‌باشد.

در مورد مناطق آزاد، اگر اختیارات تام درخصوص کلیه امور مربوط به مناطق را به سازمان منطقه آزاد مربوطه نمی‌دادند، به‌طور قطع شاهد اقداماتی که تاکنون در هر یک از مناطق آزاد انجام

○ **واردهای صادرکننده کالا در بعد تجارت و بازارهای بین‌المللی اکنون به شدت در معرض طوفان‌ها بزرگ قرار دارند و لازم است تشریفات اداری و دیوانسالاری در داخل به حداقل برسد.**

شده، نمی‌بودیم.

امروزه واحدهای تجاری در مناطق آزاد می‌دانند که یک اداره برای صدور مجوز کالاهای وارداتی تصمیم‌گیری نهایی می‌کند و برای ورود یا خروج یک کالا لازم نیست، مجوز صادرات یا واردات از اداره کل بازرگانی مثلاً استان هرمزگان دریافت شود یا برای قیمت‌گذاری یک کالا به مرکز توسعه صادرات ایران مراجعه شود.

در زمینه صادرات نیز در حالی که مرکز توسعه صادرات ایران بخشی از

اختیارات را در دست دارد و مسئول توسعه صادرات صنعتی و غیرصنعتی می‌باشد، اما اجازه صدور برخی کالاها را در ارگان‌های دیگر نگه می‌دارند. در این شرایط چطور می‌توان شاهد رشد و توسعه صادرات کالاهای صنعتی و غیرصنعتی بود.

واحدهای صادرکننده کالا در حال حاضر در بعد تجارت بین‌المللی و بازارهای جهانی به شدت در معرض طوفان‌های بزرگ می‌باشند. در واقع تشریفات اداری و دیوانسالاری در داخل کشور باید به حداقل برسد.

اگر تمامی مشکلات صادرات اعم از کالاهای صنعتی و غیرصنعتی به تسبیح تشبیه شود، یک نخ تمامی مهره‌های این مشکلات را به همدیگر پیوند داده است و هر یک از مشکلات به کوهی از موانع و تنگناها تبدیل شده است.

این تسبیح متأسفانه پیمان ارزی است، یعنی پیمان ارزی باعث شده است تمام مشکلات به هم پیوند بخورند و در حقیقت اگر این نخ نبود، شاید مشکلات

به‌صورت تک‌تک حل می‌شد، اما از آنجا که تمامی این مشکلات امروز مانند یک کوه با یکدیگر جمع شده و یک نخ محکمی دور آن بسته

شده است، شکستن آن از عهده و توان یک صادرکننده جوان در بخش صنعت خارج است.

■ چه دلایلی برای این نظر خود دارید؟

□ برای تأیید این ادعا می‌گوییم، در سال ۱۳۷۳ ارزش صادرات غیرنفتی کشور ۴۸۰۰ میلیون دلار بود. این رقم در سال ۶۸ حدود ۱۰۴۴ میلیون دلار ثبت شده است. اگر روند رشد صادرات از سال ۶۸ تا ۷۳ ادامه می‌یافت، مشاهده می‌شد ارزش صادرات سال ۷۴ باید به ۶

میلیارد دلار در سال ۷۵ به ۷ میلیارد دلار، سال ۷۶ به ۸ میلیارد دلار و در سال ۷۷ به ۹ میلیارد دلار می‌رسید، اما اتفاقی که در اردیبهشت ۷۴ افتاد، باعث شد صادرات از همان سال تا امروز در حول و حوش ۳ میلیارد دلار در سال باقی بماند. اگر تفاوت اعداد قابل پیش‌بینی را با اعدادی که از صادرات به دست آمده است، مقایسه کنیم، می‌بینیم طی سال ۷۴ تا ۷۷ به حدود ۱۲ میلیارد دلار صادرات دست می‌یابیم، در صورتی که اگر روند گذشته ادامه می‌یافت، مجموع ارزش صادرات در همین دوره زمانی به ۳۰ میلیارد دلار می‌رسید.

آمارها نشان می‌دهد در سه سال منتهی به سال ۷۶، حدود نیمی از ۹ میلیارد دلار صادرات تقریبی

که پیمان گرفته شد، توسط بانک وصول شده است و اگر امسال نیز این اتفاق به وقوع بپیوندد، از ۱۲ میلیارد دلار صادرات طی ۴ سال گذشته بانک به حدود ۶ میلیارد دلار درآمد حاصل از صادرات خواهد رسید. در این زمینه یک معامله انجام شده است و آن این است که ۳۰ میلیارد دلار صادرات را که شبکه بانکی نمی‌توانست دلارهای حاصله را لمس کند را به ۱۲ میلیارد دلار صادرات تبدیل کرده که از این میزان عملاً ۶ میلیارد دلار تا پایان امسال به دست خواهد آورد. به دیگر سخن کشور عملاً ۳۰ میلیارد دلار را از دست داده و ۶ میلیارد دلار به دست آورده و ۶ میلیارد دلار نیز شبکه بانکی طلبکار است که انشاءالله در آینده به دست خواهد آورد.

حتی اگر با بدبینی به صادرکننده نگاه شود، نمی‌توان گفت بیش از ۵۰ درصد رقم ۳۰ میلیارد دلار را صادرکنندگان با خود به کشور نمی‌آوردند و قطعاً بیش از

این رقم ارز وارد کشور می‌گردد. بنابراین در کشور عملاً سودایی انجام شده که در آن کسب درآمد ارزی دچار زیان شده است. این بازی و این اقدام باید رفع شود. دلیل این امر نیز آن است که در اردیبهشت ماه ۷۴ تمامی استدلال‌ها این بود که نرخ ارز به صورت افسارگسیخته‌ای در حال رشد است. شواهدی نیز برای این موضوع ارایه می‌شد. البته وارد صحت یا عدم صحت این نظریه نمی‌شویم، اما این نظر تعدادی از مسؤولان کشوری بود که در مقابل عده دیگری نیز نظر دیگری داشتند. اما امروزه حساسیت روی ارز به نسبتی که

○ تمامی مشکلات صادرات صنعتی و غیرصنعتی به دانه‌های تسبیح شباهت دارند که نف کمی آنها را به هم پیوندزده و این نف پیمان ارزی است. اگر این نف نبود شاید تک تک مشکلات حل می‌شد.

■ اجرای چه سیاست‌هایی در رشد مستمر صادرات صنعتی نقش خواهد داشت؟

□ با حذف پیمان می‌توان فهمید در چه رشته‌هایی از صنعت مزیت وجود دارد و در چه رشته‌هایی مزیت وجود ندارد. در واقع امروز بسیاری از دخالت‌های دولت در امر صادرات کالاهای صنعتی و به‌طور کلی اقتصاد باعث می‌شود این تفکر پیش آید که در برخی زمینه‌های صنعتی مزیت وجود دارد، در حالی که اگر یارانه در آن زمینه‌ها حذف شود، برخی مزیت‌ها از بین می‌رود. البته در بسیاری از زمینه‌های

صنعتی، مزیت وجود دارد، ولی از آنجا که نرخ ارز به‌طور مصنوعی در مورد برخی کالاهای صنعتی و صادراتی پایین نگه داشته شده است،

توان بالقوه برای صادرات آن کالا مادامی که نرخ شناور نشود قابل محاسبه دقیق نیست.

وقتی یک فضای مناسب اقتصادی ایجاد شود، تازه موضوع ظرفیت‌سازی‌ها در بسیاری از رشته‌ها مطرح می‌شود. امروز باید نگرانی از صادرات و صادرکننده کالاهای صنعتی مرتفع شود و فضا و مقررات شفاف شود تا صادرکننده بتواند کالای صنعتی را صادر و تجربه شیرین صادرات را لمس کند. آنگاه به دنبال آن، علاقه‌مند به ظرفیت‌سازی شود. امروزه ظرفیت‌سازی‌ها با امکانات گسترده‌ای که در بخش‌های ماشین‌سازی، بسته‌بندی و کالاهای مختلف برقی و الکترونیکی در کشور وجود دارد، به سرعت قابل انجام است.

امروزه در جهان در کمتر از یک سال و در صنایع سنگین در زمان ۱۸ ماه ظرفیت‌سازی انجام می‌شود و به همین دلیل ابتدا باید استعدادها مشخص شود و

قبلاً بود، نیست. با حذف پیمان در حقیقت مشکل نرخ‌گذاری رفع می‌شود و دولت قیمت کالا را تعیین نمی‌کند. در تمام بازارهای جهانی نیز هیچ دولتی قیمت کالاهای صادراتی را تعیین نمی‌کند. اگر قیمت‌گذاری نباشد، نگرانی‌های مربوط به تشریفات اداری زاید، پیمان‌سپاری، تأخیر یا تعجیل در برگرداندن ارز حاصل از صادرات، مشکلات دوترخی بودن ارز حاصل از صادرات (پیمان یا خارج از پیمان) از بین می‌رود. در همین حال نرخ ارز یکسان خواهد شد و از این امر نیز صادرکننده سود می‌برد. در اثر حذف پیمان‌سپاری، هاله بدبینی نسبت به صادرکننده از بین می‌رود و او نیز هراسی از زمان بازگشت ارز حاصل از صادرات به کشور نخواهد داشت. با حذف پیمان‌سپاری می‌توان زمینه‌هایی که مزیت نسبی برای صدور کالاهای صنعتی دارند را شناخت.

با استفاده از آنها صادرات انجام شود. امروزه ارقام صادرات به ویژه برای کالاهای صنعتی به دست خودمان و به طور مصنوعی کوچک شده است و این امر در حقیقت کفران استعدادهایی است که در کشور وجود دارد. این امر به غیرواقعی ثبت شدن قیمت کالاهای صادراتی برمی گردد. کهنگی مقررات، تعدد مراکز تصمیم گیری، دیوانسالاری مترتب بر آن

و مهم تر از همه فقدان باور، فرهنگ و عزم ملی برای صادرات کالاها اعم از صنعتی و سنتی، این بخش را ناباور کرده است. دولت نباید مجری امر صادرات صنعتی باشد، بلکه مدیران ستادی دولت باید فضای بین المللی تجارت را درک کنند و مطابق با آن انعطاف های لازم را در مقررات صادرات ایجاد نمایند. در این صورت است که تازه به نقطه صفر حرکت در امر صادرات صنعتی دست پیدا

می شود.

■ آمار صادرات کالاهای صنعتی

در چند ساله اخیر چه میزان است؟

□ آمار نشان می دهد میزان صادرات کالاهای صنعتی از سال ۶۸ به بعد رشدهای متفاوتی داشته است. جدول زیر میزان کل صادرات کالاهای غیر نفتی، میزان صادرات کالاهای صنعتی و صنایع تحت پوشش وزارت صنایع از سال ۶۸ به بعد را نشان می دهد:

صادرات وزارت صنایع	صادرات صنعتی	صادرات غیر نفتی	سال
۷۶	۱۲۲/۶	۱۰۴۳/۹	۱۳۶۸
۷۲/۸	۲۴۱/۵	۱۳۱۲/۵	۱۳۶۹
۳۱۲/۹	۶۶۰	۲۶۴۸/۷	۱۳۷۰
۳۴۰/۱	۹۷۰/۹	۲۹۸۷/۷	۱۳۷۱
۴۸۲/۴	۱۱۹۰	۳۷۴۶/۸	۱۳۷۲
۸۹۰/۲	۱۲۲۵/۲	۴۸۲۴	۱۳۷۳
۷۵۹/۴	۱۳۰۰	۳۲۳۴	۱۳۷۴
۱۱۷۰	۱۷۰۰	۳۱۷۰	۱۳۷۵
۱۱۳۰/۳	۱۷۸۳	۳۰۰۸	۱۳۷۶

■ صدور است؟

□ نظریات جدید معتقد است صادرات بر اصل هنر مدیریت استوار است. امروز بازار بین تولیدکنندگان مختلف در سطح جهان تقسیم شده و در مقابل آنان مصرف کنندگان با قدرت خرید متفاوت می باشند. بنابراین در برخی مواقع مرغوب ترین کالاهای صنعتی ایران برای برخی بازارهای نامرغوب است و گاهی اوقات کالاهای معمولی ایرانی برای برخی بازارها مطلوب است.

باید این شناخت را داشت که چه کالاهایی به چه بازاری باید صادر شود. بازاریابی، حضور در شبکه های توزیع کالاهای صنعتی در سطح جهان و نفوذ در موبوگ های شبکه های توزیع از اهمیت خاصی برخوردار است.

■ مشکلات بیرونی توسعه

صنایع غذایی و فرآورده های کشاورزی وجود دارد، این صنایع می توانند در بازارهای جهانی به رقابت بپردازند و آنها را تسخیر کنند. باید بازاریابی کرد و وارد بازارهای جهانی شد.

- پتروشیمی و محصولات آن از جمله کالاهای صنعتی هستند که قابل صدور به بازارهای جهانی می باشند.

- فولاد نیز از این امر مستثنی نیست. راه برای صادرات صنعتی ایران با وضعیت موجود و صنایع ایجاد شد باز است، منتها باید فضا باز شود تا مزیتها مشخص شود.

مدیران ایرانی مدیران لایقی هستند و می توانند کالاهای صنعتی را از کشوری خریداری کرده و به کشور دیگری بفروشند، پس صدور کالاهای صنعتی ایران به راحتی انجام شدنی است.

■ چه کالاهای صنعتی از ایران قابل

■ به نظر شما وضع کنونی صنایع کشور، توسعه صادرات صنعتی را ایجاب می کند؟

□ اصولاً برای آنکه استعدادهای صادرات کالاهای صنعتی کشور عیان شود، نباید صادرات هیچ کالایی سد شود، زیرا با حجم بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار تولید ناخالص کشور، اگر تمام زمینها برای صادرات فراهم شود، صادرات به طور چشمگیری افزایش خواهد یافت.

- در گذشته استعدادهای صادرات ایران در زمینه گندم، فرش، خشکبار و... بوده است، اما امروز کشور در زمینه هایی مانند صنایع کانی غیر فلزی قطعاً دارای مزیت است.

- در ایران معادن غنی وجود دارد که با فرآوری آنها، مزیت صادرات خواهیم داشت.

- با گستردگی تولید که در بخش

□ حرف صادرکنندگان صنعتی این است که: اگر فعالیت وزارتخانه‌های صنعتی، اقتصادی و بازرگانی کشور ۹۰ درصد سیاسی و ۱۰ درصد اقتصادی است، می‌بایستی از کشورهای صنعتی پیشرفته آموخت که این رابطه باید عکس باشد.

برای مثال می‌توان اشاره کرد که ۳۰ سفارتخانه انگلیس در جهان به دلیل عدم کارآیی اقتصادی و برای صرفه‌جویی تعطیل شده است. بسیاری از سفارتخانه‌های ایران به دلیل عدم کارآیی اقتصادی هزینه‌های گزاف دارند.

شیکوه
صادرکنندگان
کالاهای صنعتی
همواره این بوده
است کسه
سفارتخانه‌های

خصوصی در زمینه صادرات کالاهای صنعتی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ این بخش با چه مشکلاتی مواجه است؟

□ وزارت صنایع در زمینه صادرات کالاهای صنعتی فقط به بخش خصوصی امید دارد. اگر صادرات را بخش خصوصی انجام ندهد، بخش دولتی نمی‌تواند در این زمینه موفق شود. بنابراین صادرات به دوش مدیران واحدهای بخش خصوصی است. البته این بخش باید آموزش‌های لازم را ببیند. اگر قرار باشد دولت یارانه‌ای به بخش صنعت پرداخت کند، باید یارانه به بخش خصوصی تعلق گیرد. با نگاهی به

○ **نوسانات افیر نرخ ارز نشان داد که امروزه مساسیت روی نرخ ارز مانند چهار سال پیش نیست. پیمان ارزی که تمام مشکلات صادرات را موجب شده، باید برداشته شود.**

ایران در خارج اطلاعات اقتصادی موردنیاز آنان را در اختیارشان نگذاشته‌اند و در معرفی کالاهای آنان کمک نکرده‌اند. این گروه عقیده دارند بخش بازرگانی سفارتخانه‌های ایران نمی‌تواند تجار عمده کشورهای خارجی را شناسایی و به آنان معرفی کند و در زمینه‌های مختلف، کمکی به آنان نمی‌کند. این یک توقع بحق است.

در ایران فرهنگ استفاده از شبکه‌های اطلاع‌رسانی که معمولاً با هزینه‌های ناچیز ایجاد می‌شوند، توسعه پیدا نکرده است. البته ممکن است در این زمینه سایت‌هایی موجود باشد، اما اطلاعات آنان به روز نیست.

پایگاه‌های اطلاعاتی باید آخرین اطلاعات را در اختیار متقاضیان صدور کالاهای صنعتی قرار دهند. این گونه خدمات می‌تواند توسعه صادرات صنعتی را به همراه داشته باشد.

■ **موقعیت مدیریت بخش**

اصولاً اگر صدور یک کالای صنعتی با زیان مواجه شد، این زیان باید از هزینه‌های دیگر جبران شود. سیاست‌های تشویقی باید بر این مبنای استوار باشد که اگر یک واحد تولیدی توانست ۲۵ درصد تولیدات خود را صادر کند، کلیه درآمدهای آن واحد تولیدی از مالیات معاف شود.

سیاست‌های کنونی دولت در زمینه مسایل ارزی، اعتباری و مالیاتی موجب علاقه به صدور کالاهای صنعتی نمی‌شود. در کشورهایی چون کره جنوبی، سیاست‌های تشویق صادرات، تولیدکنندگان کالاهای صنعتی را تشویق

کرده است میزان صدور کالاها را از ۱۲۰ میلیون دلار در سال ۱۹۷۰ به ۱۲۰ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۷ برسانند. دولت کره جنوبی بخش

خصوصی را در برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی در مقیاس کوچک حتی در سالن یک هتل تشویق و کمک می‌کند.

عدم همکاری نمایندگی‌های ایران در خارج از کشور با صادرکنندگان، فقدان شبکه اطلاع‌رسانی بازرگانی کارآمد و منابع مالی و ارزی برای صادرکنندگان کالاهای صنعتی برای حضور در نمایشگاه‌های خارجی و بازاریابی کالاها از مشکلات عمده بخش خصوصی برای صدور کالاهای صنعتی است.

آینده نوید آن را می‌دهد که گروه‌های صادرات صنعتی که هم‌اینک عیان است و در مصوبات دولت نیز آمده است، گشوده شود. باید برای تکان دادن صادرات کشور، عزم ملی راسخ شود.

توزیع یارانه‌ها در سطح کشور، مشاهده می‌شود این کمک‌ها در جاهای دیگر هزینه می‌شود.

بخش خصوصی با توجه به اعتبارات ارزی، ریالی و اعتباراتی که به خریداران کالاهای صنعتی ایران داده می‌شود، واقعاً در حد فداکاری به فعالیت ادامه می‌دهد. در مقطعی که دولت درصدد است یارانه‌ها را کاهش دهد و به تدریج آن را قطع کند، کمک به صادرکننده صنعتی از جمله نیازهای اصلی به‌شمار می‌آید. برای تبلیغ کالاهای ایرانی و حضور بخش خصوصی در نمایشگاه‌های اختصاصی و بین‌المللی، دولت باید کمک کند. حضور بخش خصوصی در این نمایشگاه‌ها به دلیل هزینه سنگین آن بسیار ضعیف است. متأسفانه هزینه‌های نمایشگاهی از سوی ممیزین مالیاتی «هزینه» تلقی نمی‌شود، در صورتی که این هزینه‌ها حتی باید به‌عنوان مالیات محاسبه شود.